

KOLEKCJE BIBLIOTEKI ŚLĄSKIEJ W NARODOWYM ZASOBIE BIBLIOTECZNYM

Biblioteka Śląska już w 1998 r. została zaliczona do instytucji tworzących Narodowy Zasób Biblioteczny (dalej NZB). Znalazła się wśród 55 bibliotek wymienionych w Rozporządzeniu Ministra Kultury i Sztuki z 24 listopada 1998 r. (Rozporządzenie, 1998). Decyzja ta zbiegła się z otwarciem nowego gmachu, do którego przeniesiono zbiory Biblioteki Śląskiej przechowywane dotąd w kilku budynkach Katowic i Bytomia. Nowe magazyny oraz uruchomienie pracowni konserwacji książki umożliwiły realizowanie zadań określonych wspomnianym rozporządzeniem, a więc pozwoliły na stworzenie optymalnych warunków gromadzenia i przechowywania, prowadzenia pełnej dokumentacji zasobu, upowszechnianie informacji o zasobie oraz na szczególną ochronę i konserwację (w tym utrwalanie na innych nośnikach).

Chociaż akty prawne nie wyjaśniały w pełni kryteriów zaliczania zbiorów do NZB (Gomułka, 2017) ani sposobu ich magazynowania i konserwacji, Biblioteka Śląska dość szybko rozpoczęła związane z tym prace wewnętrzne. W 2001 r. powołano Komisję ds. Narodowego Zasobu Bibliotecznego, która koordynowała wszelkie działania polegające na wyodrębnieniu, dokumentacji oraz szczególnej ochronie materiałów zakwalifikowanych do NZB. Regularnie odbywały się spotkania zespołu, uczestniczono w konferencjach i szkoleniach poświęconych tej tematyce, wypełniano ankiety (Piejko, 2008), a od 2006 r. rozpoczęto również prace digitalizacyjne. Cyfryzacja zbiorów przyspieszyła dzięki projektowi o nazwie Śląska Internetowa Biblioteka Zbiorów Zabytkowych (<http://sibzz.bs.katowice.pl/>), realizowanemu w latach 2009–2013 ze środków Unii Europejskiej (w ramach działania 11.1 Ochrona i zachowanie dziedzictwa kulturowego o znaczeniu ponadregionalnym). Do digitalizacji w projekcie ŚIBZZ wybrano przede

¹ Biblioteka Śląska, Katowice.

wszystkim unikatowe zbiory spełniające kryteria NZB, a ich wersje elektroniczne udostępniono w Śląskiej Bibliotece Cyfrowej. W ten sposób stworzono znacznie lepsze jakościowo kopie zbiorów zakwalifikowanych do NZB, a przede wszystkim umożliwiono szybki i nieobwarowany żadnymi ograniczeniami dostęp do zabytkowych kolekcji. Wcześniej postulat utrwalania takich zbiorów na innych nośnikach realizowano jedynie przez mikrofilmowanie, a ponieważ czarno-białe mikrofilmy często nie spełniały oczekiwań czytelników, wielokrotnie konieczne było udostępnianie chronionych oryginałów.

Jednak najważniejszym, najtrudniejszym i najbardziej pracochłonnym zadaniem do zrealizowania (po zaliczeniu Biblioteki Śląskiej do NZB) były prace badawcze oraz dokumentacyjne związane z najcenniejszymi, często unikatowymi kolekcjami książnicy. Prace takie prowadzono przede wszystkim w Dziale Zbiorów Specjalnych, gdzie ustalono dwa cele priorytetowe. Skupiono się na szczegółowym opracowaniu poloniców i silesiaców XVI w. (które wcześniej wyodrębniono z dużego zasobu starych druków) oraz na skatalogowaniu i zbadaniu cennej kolekcji lwowskich egzemplarzy teatralnych. Efektem tych wieloletnich prac były drukowane katalogi zaopatrzone w odpowiedni aparat badawczy: dwutomowy katalog *Polonica i silesiaca XVI wieku w zbiorach Biblioteki Śląskiej* wydany w 2013 r. (Pawłowicz, Roszkowska, 2013) oraz trzyczęściowy (sześciotomowy) inwentarz *Biblioteka Teatru Lwowskiego. Inwentarz kolekcji egzemplarzy teatralnych (rękopisów, maszynopisów i druków) ze zbiorów Biblioteki Śląskiej w Katowicach* opracowywany i publikowany w latach 2004–2019 (Maresz, 2004; Maresz, 2011; Maresz, Musialik, Solarz, 2019). Równolegle z opisem naukowym obu kolekcji prowadzono systematyczną retrokonwersję do katalogu komputerowego OPAC oraz dalszą digitalizację do Śląskiej Biblioteki Cyfrowej.

Sytuacja prawna zmieniła się diametralnie wraz z wydaniem 4 lipca 2012 r. nowego rozporządzenia w sprawie Narodowego Zasobu Bibliotecznego (Rozporządzenie, 2012). Określono w nim cztery kryteria zaliczenia zbiorów do NZB (wartość historyczna i artystyczna oraz wartość dla nauki i kultury), a także wyróżniono siedem kategorii zbiorów (m.in. grafiki, fotografie, rękopisy czy kolekcje biblioteczne). W wykazie instytucji, których kolekcje zostały zaliczone do NZB, w całości znalazły się jedynie Biblioteka Narodowa i Biblioteka Jagiellońska, natomiast inne książnice o włączenie swoich zasobów do NZB musiały aplikować. Konieczne było spełnienie określonych warunków, m.in. posiadanie elektronicznej informacji i ewidencji kolekcji NZB, szczególna ochrona zasobu wraz z planem działania w wypadku różnego typu zagrożeń, a przede wszystkim wykazanie, że zbiory są unikatowe i mają wartość historyczną, naukową, kulturową lub artystyczną. W 2016 r. na nowych zasadach do NZB włączono wybrane kolekcje pięciu instytucji: Biblioteki Zakładu im. Ossolińskich we Wrocławiu, Biblioteki Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Pozna-

niu, Biblioteki Naukowej Polskiej Akademii Umiejętności i Polskiej Akademii Nauk w Krakowie, a także dwóch bibliotek publicznych: Biblioteki Elbląskiej im. Cypriana Norwida w Elblągu oraz Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. Witolda Gombrowicza w Kielcach (Rozporządzenie, 2016).

W nowej sytuacji prawnej Biblioteka Śląska musiała zmodyfikować swoje dotychczasowe działania, a przede wszystkim wytypować kolekcje, które nie tylko kwalifikowałyby się do NZB ze względu na wartość historyczną, naukową, kulturową lub artystyczną (bo takich w zbiorach katowickiej księżnicy nie brakuje), ale przede wszystkim takie, które spełniałyby określone nowymi przepisami warunki, zwłaszcza elektroniczne skatalogowanie oraz zinwentaryzowanie, a także zaawansowana digitalizacja oraz odpowiednie przechowywanie i zabezpieczenie. Postanowiono wybrać dwa najcenniejsze i najbardziej unikatowe zasoby, nad którymi od wielu lat trwały intensywne prace naukowe, czyli wspomniane wcześniej: polonica i silesiaca XVI w. oraz zbiorów lwowskich egzemplarzy teatralnych. O takim wyborze zdecydowały też warunki przechowywania zgodne z wymogami NZB. Obie kolekcje były wyodrębnione fizycznie i przechowywane w skarbcach zabezpieczonych kodowanym alarmem. Poszczególne pozycje udostępniano jedynie w Czytelni Zbiorów Specjalnych do celów naukowych i w wyjątkowych przypadkach do celów wystawienniczych, po zapewnieniu odpowiednich warunków ekspozycji (np. kilka egzemplarzy teatralnych wypożyczono do Muzeum Krakowa na wystawę o Tadeuszu Pawlikowskim). Ponadto, w przypadku obu kolekcji zaawansowane były już prace nad digitalizacją, zwłaszcza starych druków XVI w. oraz najcenniejszych rękopisów z teatralnej kolekcji.

Wreszcie w październiku 2016 r. Biblioteka Śląska złożyła do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego wnioski o zaliczenie do NZB dwóch wspomnianych kolekcji. W marcu 2017 r. katowicką księżnicę odwiedzili przedstawiciele Komisji do Spraw Narodowego Zasobu Bibliotecznego (działającej przy Bibliotece Narodowej). Sprawdzano przede wszystkim warunki przechowywania i zabezpieczenia wytypowanych kolekcji, ale goście zwiedzili również Dział Ochrony, Konserwacji i Archiwizacji Zbiorów oraz zapoznali się z pracą Działu Zbiorów Specjalnych, a także z procesami digitalizacyjnymi prowadzonymi w ówczesnym Digitalium. Po pozytywnym rozpatrzeniu i zaopiniowaniu wniosku przez Radę ds. Narodowego Zasobu Bibliotecznego kolekcje Biblioteki Śląskiej w lipcu 2017 r. zostały zaliczone przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego do NZB (Rozporządzenie, 2017). Zgodnie z tym aktem prawnym Biblioteka Śląska zobowiązała się w ciągu roku opracować procedury zabezpieczenia i ewakuacji oraz zasady opieki merytorycznej i konserwatorskiej zasobu, a do końca 2020 r. – elektronicznie skatalogować oraz zinwentaryzować obie kolekcje.

Polonica i silesiaca XVI wieku – cenna kolekcja publikacji dotyczących Polski i Śląska wyodrębniona z całości zasobu starych druków Biblioteki Śląskiej

Zbiór obejmuje 645 dzieł z lat 1501–1600 (721 egzemplarzy), są to druki:

- w języku polskim (bez względu na miejsce ich publikacji),
- wydane na terenie Polski w jej granicach historycznych oraz na terytoriach lennych (Prusy Książęce i Inflanty),
- wydane na Śląsku (w jego historycznych granicach),
- zawierające prace twórców polskich (autorskie, tłumaczone i opracowane), bez względu na język i miejsce druku,
- z tekstami autorów pochodzących ze Śląska,
- których przedmiotem są sprawy Polski, Polaków, Śląska i Ślązaków (w całości lub we większych fragmentach) oraz im dedykowane.

Kolekcja poloniców i silesiaców z XVI w. obejmuje dzieła o różnorodnej tematyce: naukowej, teologicznej, prawnej i literackiej. Znajdują się w niej druki krakowskie (m.in. z oficyn Jana Hallera, Florianą Unglera, Hieronima Wietora, Łazarza Andrysowicza), gdańskie, poznańskie, lwowskie, wileńskie i zamojskie. Drukarstwo śląskie reprezentują oficyny Legnicy, Nysy i Wrocławia. Liczne polonica i silesiaca wydawane były również w wielu tłoczniach europejskich. W kolekcji są druki m.in. z Antwerpii, Bazylei, Paryża, Pragi, Norymbergii, Frankfurtu, Jeny, Augsburga, Wenecji, Rzymu i Budy. Najstarszą książką w kolekcji jest wydane w 1501 r. w Wenecji *Viaticum Wratislaviense*. Do cennych druków należą liczne teksty religijne: wydania Biblii, m.in. w tłumaczeniach Jana Leopolda i Jakuba Wujka, także tzw. Biblia Brzeska, *Kazania sejmowe* Piotra Skargi (edycja z 1597 r.), Marcina Białobrzeskiego (edycja z 1581 r.) oraz dzieła polemiczne (protestanckie i katolickie). Wśród dzieł historycznych znajdujących się w kolekcji można wymienić prace Macieja z Miechowa i Marcina Kromera, *Gentis Silesiae Annales* Joachima Cureusa, opracowania Alberta Krantza, herbarze Bartosza Paprockiego. Wśród dzieł prawnych na szczególną uwagę zasługuje zbiór prawa polskiego opracowany przez Jana Łaskiego w 1506 r. oraz *Statuta prava y constitucie koronne łacińskie y polskie* zebrane przez Jana Januszowskiego w 1600 r. Najcenniejsze z dzieł naukowych jest pierwsze wydanie fragmentu dzieła Mikołaja Kopernika *De lateribus et angulis triangulorum* (Wittenberga 1542). Na wyróżnienie zasługują też *Geometria* Stanisława Grzepskiego (Kraków 1566 r.), zielniki Marcina z Urzędowa i Pietra Andrea Mattiolo oraz dzieła medyczne, m.in. Marcina Siennika. Wśród XVI-wiecznych silesiaców przeważają druki w języku łacińskim i niemieckim o tematyce religijnej i naukowej, a także liczne druki okolicznościowe, np. epitafium i epitafia.

Zbiór jest cennym materiałem źródłowym dla badaczy wielu dyscyplin (zwłaszcza bibliotekoznawców, literaturoznawców i historyków różnych

dziedzin). Wyodrębnione na podstawie przeprowadzonych badań bibliograficznych dzieła są szczególnie wartościowe dla polskiego dziedzictwa kulturowego i świadczą o rozwoju kultury polskiej w wieku XVI. Są również świadectwem działalności kolekcjonerskiej osób prywatnych i instytucji, co ustalono dzięki szczegółowym badaniom proveniencyjnym. Druki dostępne są w wersji elektronicznej w Śląskiej Bibliotece Cyfrowej, w osobnej kolekcji – *Polonica i silesiaca XVI wieku*. Wpisano je do elektronicznego katalogu Biblioteki Śląskiej – Integro oraz ujęto w drukowanym katalogu (Pawłowicz, Roszkowska, 2013). Opiekę nad zasobem sprawuje dwóch pracowników merytorycznych Działu Zbiorów Specjalnych (kierownik i kustosz opracowujący stare druki), dwie magazynierki Działu Zbiorów Specjalnych, a także konserwator i mikrobiolog z Działu Ochrony i Konserwacji Książki. Poza regularną kontrolą warunków przechowywania (stabilna temperatura i wilgotność) raz w roku przeprowadza się badanie poziomu zanieczyszczeń mikrobiologicznych powietrza w magazynie (skarbiec główny). Systematycznie dokonuje się również przeglądu zbioru oraz wybiera dokumenty, które wymagają szczegółowych badań mikrobiologicznych czy zabiegów konserwatorskich. Prowadzi się głównie konserwację zachowawczą (m.in. czyszczenie mechaniczne oprawy i kart w bloku książki), a także – w miarę możliwości – konserwację pełną, która niestety w przypadku druków pochodzących z XVI w. jest bardzo kosztowna i pracochłonna.

Biblioteka Teatru Lwowskiego – unikatowa w skali kraju kolekcja o dużej wartości historycznej, naukowej i kulturalnej

Zbiór jest największym zachowanym w Polsce historycznym zespołem egzemplarzy teatralnych, zawiera 5403 jednostki: 3827 rękopisów i maszynopisów oraz 1576 druków (często z wpisami teatralnymi). Do NZB wybrano i zgłoszono tylko część rękopiśmienną tej unikatowej kolekcji: 3827 manuskryptów i maszynopisów z lat 1799–1939.

Biblioteka Teatru Lwowskiego to przede wszystkim wyjątkowe i niezwykle bogate źródło dokumentujące dzieje i repertuar sceny polskiej we Lwowie od początku XIX w. aż do sierpnia 1945 r., czyli do momentu przyjazdu zespołu lwowskiego do Katowic. W zbiorze znajdują się również egzemplarze innych polskich scen, np. galicyjskich teatrów prowincjonalnych, teatru krakowskiego i warszawskiego, a nawet teatrów w Wilnie, Poznaniu, Płocku czy Bydgoszczy i wreszcie – przedwojenne egzemplarze Teatru Polskiego w Katowicach. Na kartach rękopisów, maszynopisów i druków można odnaleźć liczne informacje o ingerencji cenzury, datach przedstawień, obsadzie aktorskiej, scenografii, kostiumach, rekwizytach, zmianach dekoracji, oświetleniu, efektach dźwiękowych, ruchu scenicznym, gestach i mimice, a nawet o reakcjach publiczności, przedstawieniach specjalnych (jubileusze, występy gościnne), widzach honorowych (szach perski, cesarz Franciszek, Józef Piłsudski) oraz

różnych wydarzeniach związanych z życiem teatralnym (np. zmiany dyrekcji, budowa nowego gmachu teatralnego, pogrzeb suflera). W Bibliotece Teatru Lwowskiego odnajdziemy prawie wszystkie typy egzemplarzy teatralnych: aktorskie (tzw. role), autorskie, cenzorskie, inspicjenckie, reżyserskie, scenograficzne, suflerskie, a nawet akustyczne i muzyczne. Zachowało się też wiele egzemplarzy dokumentujących występy gościnne wybitnych aktorów polskich i obcych (m.in. Heleny Modrzejewskiej, Romana Żelazowskiego, Bolesława Leszczyńskiego, Heleny Marcello, Kazimierza Kamińskiego, Marii Laudovej-Hořicovej) oraz wyjazdy zespołu lwowskiego na występy gościnne do Wiednia, Kijowa i Paryża. Do niektórych egzemplarzy dołączone są afisze i programy teatralne, czasami listy autorów, szkice scenograficzne i fragmenty muzyczne. Do kolekcji teatralnej Biblioteki Śląskiej obowiązkowo sięgają wszyscy historycy lwowskiej sceny. Egzemplarze były świetnym źródłem do opracowania dziejów galicyjskiej cenzury teatralnej doby autonomicznej (Szydłowska, 1995), posłużyły one również monografistkom „prowinjonalnego teatru stołecznego” (Marszałek, 2011) oraz lwowskiego teatru operowego i operetkowego (Wypych-Gawrońska, 1999), a także wykorzystano je w biografii aktora-malarza Józefa Chmielińskiego (Maresz, 2013).

Biblioteka Teatru Lwowskiego jest również największym, zachowanym w Polsce, historycznym zespołem utworów dramatycznych, muzyczno-dramatycznych oraz librett operowych i operetkowych. Wiele tekstów nigdy nie doczekało się druku, niektóre zachowały się tylko w postaci lwowskich egzemplarzy teatralnych i są czasami jedynym świadectwem ówczesnej literatury dramatycznej, zarówno tej oryginalnej, jak i przerabianej, „lokalizowanej i przystosowywanej” oraz tłumaczonej z innych języków. Można tu znaleźć wiele unikatowych, niedrukowanych utworów dramatycznych, a także cennych autografów, m.in. Jana Nepomucena Kamińskiego (twórcy polskiego teatru we Lwowie), Józefa Korzeniowskiego, Michała Bałuckiego, Lucjana Rydla, Jana Kasprowicza, Juliusza Germana i innych. Egzemplarze sztuk były podstawą edycji wielu nieznanych tekstów dramatycznych, np. autorstwa Gabrieli Zapolskiej (Jakóbczyk, red., 2012), służyły badaczom recepcji teatralnej (zwłaszcza dramaturgii obcej), a także były jednym z głównych zbiorów odnotowywanych w najnowszych bibliografiach dramatu polskiego (Hałabuda, Michalik, Stafiej, red., 2014) i obcego w Polsce (Hałabuda, Michalik, red., 2001 i 2004).

W 2015 r. Biblioteka Śląska otrzymała grant Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki (Moduł „Tradycja 1b”) na realizację projektu o nazwie „Biblioteka Teatru Lwowskiego”. Grant udało się uzyskać właśnie dzięki unikatowemu charakterowi kolekcji. Projekt realizowano w latach 2015–2018, zakończył się wydaniem ostatniego tomu inwentarza rejestrującego oraz opisującego zbiór (Maresz, Musialik, Solarz, 2019), a także kilkoma innymi publikacjami. Przygotowano też trzy tomy krytycznych edycji niedrukowa-

nych komedii w serii „Komedia z Biblioteki Teatru Lwowskiego”: *Komedia jednoaktowe* (Baron, Musialik, 2017), *Za króla Sasa* (Kraszewski, oprac. Musialik, 2017) oraz *Bajki* (Bałucki, oprac. Baron, 2018). Ostatnim i najważniejszym efektem projektu „Biblioteka Teatru Lwowskiego” była monografia naukowa *Archiwum teatru XIX wieku. Ludzie, dokumenty, historie* (Jarząbek-Wasył, Maresz, 2019), która co prawda wykorzystywała różne zbiory teatralne, ale lwowska kolekcja miała charakter wiodący – to z niej najczęściej korzystano przy omawianiu egzemplarzy suflerskich, reżyserskich i inspicjenckich, a także w rozprawach o suflerach i inspicjentach.

Biblioteka Teatru Lwowskiego jest już kolekcją w pełni opracowaną. W 2020 r. zakończono retrokonwersję wszystkich rękopisów i maszynopisów do bazy elektronicznej Integro, duża część zbioru dostępna jest już w Śląskiej Bibliotece Cyfrowej (osobna kolekcja – Biblioteka Teatru Lwowskiego). Opiekę nad zasobem sprawuje dwóch pracowników merytorycznych Działu Zbiorów Specjalnych (kierownik oraz kustosz opracowujący zbiory rękopiśmienne), dwie magazynierki Działu Zbiorów Specjalnych oraz konserwator i mikrobiolog z Działu Ochrony i Konserwacji Książki. Podobnie jak w przypadku poloniców i silesiaców XVI w., prowadzi się regularną kontrolę warunków przechowywania (stabilna temperatura i wilgotność), raz w roku przeprowadza się badanie poziomu zanieczyszczeń mikrobiologicznych powietrza w magazynie (drugi skarbiec). Wszystkie najstarsze i najcenniejsze egzemplarze teatralne zostały poddane pełnej konserwacji. Na bieżąco wykonuje się też konserwację zachowawczą.

Od momentu włączenia dwóch opisanych wyżej unikatowych kolekcji Biblioteki Śląskiej do NZB minęły już trzy lata. W tym czasie spełniono wszystkie wymagane ustawą warunki inwentaryzacji, przechowywania oraz udostępniania zasobów. Najbardziej pracochłonna była retrokonwersja do katalogu elektronicznego, ale także i ten wymóg udało się zrealizować w terminie. Obecnie z ogromnego (ponad 2,5 miliona egzemplarzy) zbioru Biblioteki Śląskiej w NZB zarejestrowanych jest jedynie 4548 jednostek unikatowych starych druków, rękopisów i maszynopisów. Kolejne wartościowe kolekcje katowickiej ksiąźnicy zasługują na włączenie do tego szczególnego zasobu, ale (jak opisano wyżej) jest to proces niełatwy, wymagający badań naukowych oraz wielu przygotowawczych prac bibliotecznych, konserwatorskich i digitalizacyjnych.

Bibliografia

Bałucki, M. (2018). *Bajki. Komedia w trzech aktach*. Oprac. J. Baron. Katowice: Biblioteka Śląska.

Baron, J., Musialik, A. (2017). *Komedia jednoaktowe*. Katowice: Biblioteka Śląska.

- Gomułka, M. (2017). Narodowy Zasób Biblioteczny w świetle zmian prawnych. *Nowa Biblioteka*, 1(24), 40–55.
- Hałabuda, S., Michalik, J., red. (2001). *Dramat obcy w Polsce 1765–1965. Premiery, druki, egzemplarze. A-K*. Kraków: Księgarnia Akademicka.
- Hałabuda, S., Michalik, J., red. (2004). *Dramat obcy w Polsce 1765–1965. Premiery, druki, egzemplarze. L-Z*. Kraków: Księgarnia Akademicka.
- Hałabuda, S., Michalik, J., Stafiej, A., red. (2014). *Dramat polski 1765–2005. Przedstawienia, druki, archiwalia* (t. 1–3). Kraków: Księgarnia Akademicka.
- Jakóbczyk, J., red. (2012). *Niedrukowane dramaty Gabrieli Zapolskiej*. (t. 1–2). Katowice: Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.
- Jarząbek-Wasył, D., Maresz, B. (2019). *Archiwum teatru XIX wieku. Ludzie, dokumenty, historie*. Kraków: Societas Vistulana.
- Kraszewski, J.I. (2017). *Za króla Sasa. Komedyjka we trzech aktach*. Oprac. A. Musialik. Katowice: Biblioteka Śląska.
- Maresz, B. (2004). *Biblioteka Teatru Lwowskiego. Inwentarz kolekcji egzemplarzy teatralnych (rękopisów, maszynopisów i druków) ze zbiorów Biblioteki Śląskiej w Katowicach* (cz. 1: *sygnatury BTLw 1-BTLw 1500*). Katowice: Biblioteka Śląska.
- Maresz, B. (2011). *Biblioteka Teatru Lwowskiego. Inwentarz kolekcji egzemplarzy teatralnych (rękopisów, maszynopisów i druków) ze zbiorów Biblioteki Śląskiej w Katowicach* (cz. 2: *sygnatury BTLw 1501-BTLw 3200*). Katowice: Biblioteka Śląska.
- Maresz, B., Musialik, A., Solarz, L. (2019). *Biblioteka Teatru Lwowskiego. Inwentarz kolekcji egzemplarzy teatralnych (rękopisów, maszynopisów i druków) ze zbiorów Biblioteki Śląskiej w Katowicach* (cz. 2: *sygnatury BTLw 3201-BTLw 5987*). Katowice: Biblioteka Śląska.
- Pawłowicz, W. (2014). Polonica i silesiaca XVI wieku w zbiorach specjalnych Biblioteki Śląskiej. *Bibliotheca Nostra. Śląski Kwartalnik Naukowy*, 4(38), 84–98.
- Pawłowicz, W., Roszkowska, T. (2013). *Polonica i silesiaca XVI wieku w zbiorach Biblioteki Śląskiej*. Katowice: Biblioteka Śląska.
- Piejko, R. (2008). Narodowy Zasób Biblioteczny – doświadczenia dziesięciu lat. *Biblioteka*, 12, 117–127.
- Rozporządzenie Ministra Kultury i Sztuki z dnia 24 listopada 1998 r. w sprawie ustalenia wykazu bibliotek, których zbiory tworzą narodowy zasób biblioteczny, określenia organizacji tego zasobu oraz zasad i zakresu jego szczególnej ochrony. (1998). *Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej*, 146, poz. 955.

Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 4 lipca 2012 r. w sprawie narodowego zasobu bibliotecznego. (2012). *Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej*, poz. 797.

Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 16 września 2016 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie narodowego zasobu bibliotecznego. (2016). *Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej*, poz. 1548.

Rozporządzeniem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 19 lipca 2017 r. Biblioteka Śląska została włączona do bibliotek, które posiadają zbiory zaliczone do Narodowego Zasobu Bibliotecznego. (2017). *Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej*, poz. 1439.

Barbara Maresz

Collections of the Silesian Library in the National Library Resources

Abstract

The article describes the efforts of the Silesian Library to include its collections in the National Library Resources. Presents two unique collections included in this category of protected resources in 2017: polonica and silesiaca of the 16th century (645 works from 1501-1600) and manuscripts of the Library of the Lviv Theater (3827 items). Research, library and digitization works related to these valuable collections and also their value for science and culture were discussed.

Keywords: The Silesian Library, The National Library Resources, Polonica and silesiaca of the 16th century, The Library of the Lviv Theater

Barbara Maresz

Kolekcje Biblioteki Śląskiej w Narodowym Zasobie Bibliotecznym

Streszczenie

Artykuł opisuje starania Biblioteki Śląskiej o włączenie swoich zbiorów do Narodowego Zasobu Bibliotecznego oraz prezentuje dwie unikatowe kolekcje zaliczone w 2017 r. do tego szczególnego zasobu: polonica i silesiaca XVI w. (645 dzieł z lat 1501-1600) oraz rękopisy Biblioteki Teatru Lwowskiego (3827 egzemplarzy). Omówiono prace badawcze, biblioteczne i digitalizacyjne związane z tymi cennymi kolekcjami oraz ich wartość dla nauki i kultury.

Słowa kluczowe: Narodowy Zasób Biblioteczny, Biblioteka Śląska, polonica i silesiaca XVI w., Biblioteka Teatru Lwowskiego